

CASE – Gladsaxe Kommune

Svanemærket børnehus - en ubetinget succes

Med det svanemærkede børnehus, Elverdammen, har Gladsaxe Kommune fået meget mere end et bæredygtigt daginstitutionsbggeri. Kommunen har skabt et nationalt tilløbsstykke der viser omverdenen, hvordan fokus på bæredygtighed kan føre til optimale rammer for trivsel for både børn og voksne.

Gladsaxes luksusproblem

Gladsaxe Kommune står med en udfordring, mange nok ville betegne som et luksusproblem. Modsat mange andre af landets kommuner er Gladsaxe nemlig begunstiget af, at børnefamilierne ikke flytter væk, men bliver i kommunen. Og det betyder, at børnetallet stiger støt.

”Tidligere flyttede børnefamilierne ud i provinsen, men nu bliver de, og vi har en befolkningstilvækst, som vi ikke har oplevet tidligere. Derfor er vi nødt til at bygge nye daginstitutioner, hvis vi skal kunne leve op til vores pasningsgaranti”, forklarer Jan René Rasmussen, der er arkitekt hos Gladsaxe kommune.

Samtidig arbejder Gladsaxe målrettet med FN's verdensmål, som er oversat til den såkaldte Gladsaxe-strategi.

” Bæredygtigt byggeri og miljømærker understøtter dette arbejde, borgmester Trine Græse.

Kommunens vigtigste ressource

Da der skulle opføres en ny daginstitution i kommunen, var der derfor bred politisk opbakning til at gå efter at få svanemærket byggeriet. På den måde var det meget lettere at definere miljøkrav til byggeriet end ellers, fordi kommunen blot kunne henvise til Svanemærkets krav i stedet for at skulle fastsætte kravene selv.

Det handler nemlig om at passe på både jordens og kommunens vigtigste ressourcer:

”Dem, der skal bruge børnehuset, er børn som skal leve længe, og de skal ikke udsættes for uønsket kemi”, siger borgmester Trine Græse.

Gladsaxe Kommune havde ingen erfaring med at bygge svanemærket, men arkitekt Jan René Rasmussen og kollegerne i kommunens ejendomscenter dannede sig hurtigt et overblik over kravene bag mærket. Herefter lavede kommunen et udbud med forhandling:

”Vi talte med fire entreprenører, som vi inviterede ind til et møde, hvor Miljømærkning Danmark også deltog. På

mødet havde entreprenørerne mulighed for at få svar på deres spørgsmål til byggeriet – og dermed et godt grundlag for efterfølgende at beregne priser og afgive bud”, forklarer Jan René Rasmussen.

De første tilbud var dyrere, end kommunen havde budgetteret med, men Gladsaxe Kommune bad herefter firmaerne komme med forslag til besparelser, der kunne få projektet til at holde budgettet.

”Som kommune starter vi selvfølgelig med at sætte barren højt, og så bruger vi udbudsprocessen til at spørge markedet, hvor meget vi kan få af det, vi drømmer om. Kravene i Svanemærket kunne der naturligvis ikke gås på kompromis med”, siger han.

Et ubetinget succes

Resultatet af Gladsaxe Kommunes første svanemærkede daginstitutionsudbud stod klar juni 2018. Og børnehuset Elverdammen er gennemført bæredygtighed.

Byggematerialerne lever op til skrappe krav til miljø- og sundhedsskadelige stoffer. Bygningens energiforbrug er lavt, blandt andet pga. solceller på ta-

get, ligesom det grønne tag bidrager til klimatilpasning.

Og byggeriet har været en ubetinget succes, som har ført til et kvalitetsbyggeri, der har holdt budgettet.

”Mit budskab til andre kommuner er, at man skal droppe berøringsangsten og kaste sig ud i det”, siger Jan René Rasmussen og tilføjer, at Gladsaxe Kommune er på vej med yderligere fire svanemærkede daginstitutioner og også vil arbejde på at få svanemærket en renovering af daginstitutioner.

Og det stopper ikke ved byggeriet, fortæller borgmester, Trine Græse:

”Når man først begynder at tænke bæredygtigt, så bliver man ved hele vejen rundt. Så er det væk med plastikkrus osv. Og den daglige rengøring er naturligvis også svanemærket. Vi vil gerne vælge bæredygtige løsninger i alle sammenhænge, og det oplever jeg også, at borgerne, virksomhederne og medarbejderne i vores kommune gerne vil. Derfor er denne dagsorden både nødvendig og meget motiverende at løfte.”

En ny attraktion i Gladsaxe

Responsen på den nye bæredygtige daginstitution har været overvældende, siger Jan René Rasmussen:

”Elverdammen har givet meget stor bevågenhed og er blevet noget, som vi viser frem i Gladsaxe. Bæredygtigheden er meget synlig, fordi der er brugt lækre materialer. Fuldmuret byggeri med grønt tag og meget synligt træ, der understøtter fortællingen om en elverskov”.

Og Elverdammen er ikke kun flot at se på. Både personale, børn og forældre trives i den nye daginstitution:

”Noget af det første, vi talte om, efter vi var flyttet ind, var, at indeklimaet er

utroligt meget bedre end den institution, vi kom fra. Tidligere var der flere af vores kollegaer, som ofte klagede over hovedpine, og det er helt forvundet nu”, siger Jeanett Ganvig, der er pædagog i Elverdammen.

”Når man selv tænker på økologi og på at passe på miljøet, er det dejligt, at kommunen også tænker på det, når der bygges nye institutioner. Selv om institutionen er helt ny, har der ikke på noget tidspunkt lugtet kemisk. Samtidig skal bygningen naturligvis også fungere som institution og indbyde til lege – og det gør denne bygning i høj grad”, siger Maria Kappel, der sidder i forældrebestyrelsen og er mor til Agnes.

Fordele ved et svanemærket byggeri

- Lavt energiforbrug inkl. præmiering for brug af vedvarende energi.
- Godt indeklima vha. krav til bl.a. dagslys, ventilation og fugtsikring.
- Lever op til skrappe krav til miljø- og sundhedsskadelige stoffer i både byggematerialer og kemiske produkter.
- Lever op til strenge krav til bæredygtigt certificeret træ.
- Gennemgang af en uvildig tredjepart af både byggeproces og det færdige byggeri.

Gladsaxe Kommunes bedste råd til andre kommuner

Gå forrest: Hvis I har de faglige og økonomiske ressourcer, så se bæredygtige institutioner som en investering i fremtiden, og gå forrest.

Lav markedsdialog: Gennemfør en indledende markedsdialog, så entreprenørerne får mulighed for at stille spørgsmål – det giver et godt grundlag for efterfølgende at beregne priser og afgive bud.

Styrk det lokale erhvervsliv: Inviter lokale håndværkere med i projektet. Ved at gøre dem i stand til at bygge svanemærket, er I med til at forberede dem til den konkurrence, der kommer om at kunne bygge bæredygtigt.

Brug Miljømærkning Danmark: Inddrag Miljømærkning Danmark så tidligt i processen som muligt, så man kommer bedst muligt fra start – og brug dem som samarbejdspartner undervejs.